

č. na mape	Názov NKP č. ÚZPF adresa, parc.č.	Fotografia aktuálneho stavu Fotografia historická	Popis pamiatkových hodnôt národnej kultúrnej pamiatky
1.	HOSTINEC PRÍCESTNÝ Č. ÚZPF 704/1 Námestie č. 10 Č. parc. 8	 	<p>Hostinec v strede námestia postavili v r. 1828/29, na poschodí s divadelnou sálou s javiskom, šatňami a skladom kulís. Niesol názov Čierny orol neskôr hotel Alžbeta. Vo východnej časti objektu bola miestnosť pre kasíno, založené v r. 1832. Na prízemí bola aj reštaurácia. Hostinec slúžil aj na ubytovanie pre hostí. Objekt získal nový rozmer na konci 19. storočia, po ukončení činnosti Palatínovho divadla (stálo v areáli Tabakovej továrne). Toto profesionálne divadlo malo vlastné otočné javisko, ktoré potom preniesli a nainštalovali na poschodí hostinca. Divadlo takto v Smolníku nezaniklo, len získalo nový priestor. V roku 1922 pri rekonštrukcii celého objektu však divadelnú sálu kompletne prestavali, pretože pódium zaberalo asi jej polovicu a inštalovali menšie pódium.</p> <p>Poschodová budova niekdajšieho hostinca, hotela i divadla je charakteristickou ukážkou účelovej stavby s dekoratívnymi architektonickými prvkami klasicistického štýlu prvej polovice 19. storočia. Na poschodí sa nachádza divadelná sála, na prízemí spoločenská miestnosť s plackovými klenbami vedenými na stredný stĺp.</p> <p>Za budovou stojí menší hospodársky objekt, ktorý pôvodne slúžil na ustajnenie koní ubytovaných hostí, tiež ako služba opravy vozov a kočov. V minulosti bol areál ohradený múrom, ktorý sa však nezachoval.</p> <p>Na úpätí svahu pod hostincom je oproti budove obecného úradu je zamrežovaný vchod do podzemnej chodby. Táto vedie pod historický hostinec, kde sa nachádzajú rozľahlé pivničné priestory. Je pravdepodobné, že v Smolníku ako v meste baníkov dali túto chodbu vykopať, aby sa cez ňu zásobovala reštaurácia. Bolo to jednoduchšie, ako tovar vynášať pred hostinec a potom ho znášať nadol do pivníc, kde bol potrebný chlad pre skladovanie potravín. Je však tiež možné, že sa tam už nachádzala stará šachta, ktorú využili. Podľa informácie miestnych sa pod námestím nachádzajú viaceré šachty a v minulosti sa preto v obci zrútilo niekoľko objektov (informácia je nepotvrdená prameňmi).</p> <p>Dom má urbanistickú hodnotu ako stavba určujúca hornú terasu námestia so zhromažďovacím priestorom slúžiacim ako trhovisko.</p>

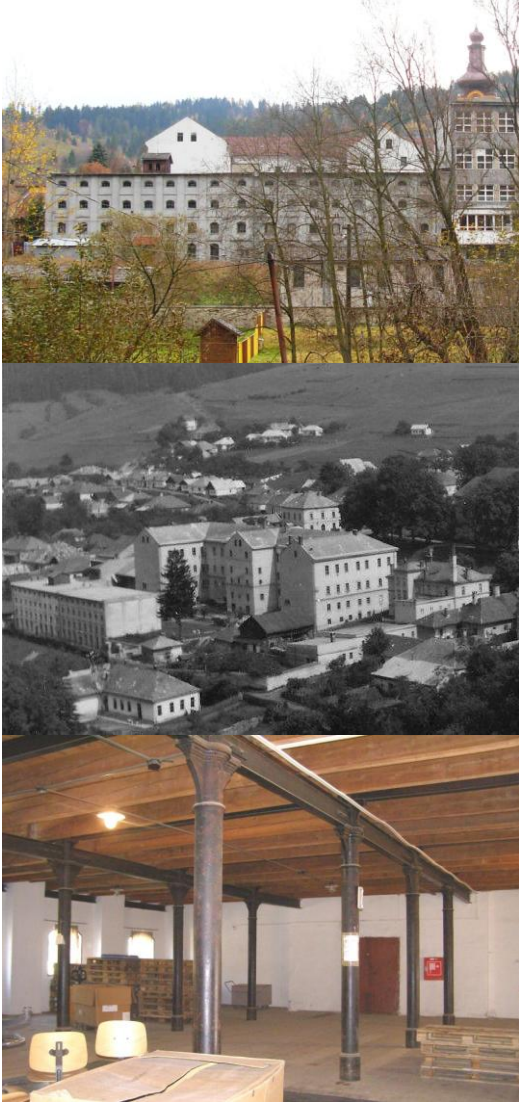
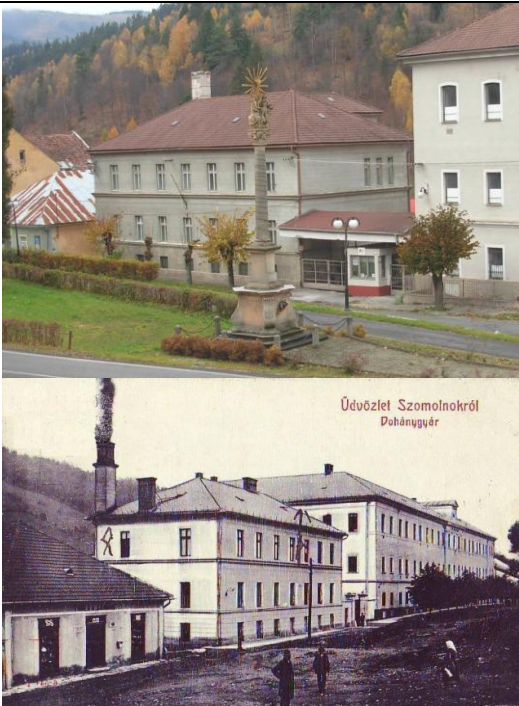
č. na mape	Názov NKP č. ÚZPF adresa, parc.č.	Fotografia aktuálneho stavu Fotografia historická	Popis pamiatkových hodnôt národnej kultúrnej pamiatky
2.	BANSKÁ KOMORA Č. ÚZPF 705/1 Námestie č. 163 Č. parc. 884	 	<p>Reprezentačný meštiansky dom je evidovaný v ÚZPF ako Banská komora. Tento údaj je chybný, keďže na základe historických mapových prameňov je zrejmé, že areál Komorového domu v Smolníku je dnešná budova Tabakovej továrne so zázemím. Dom stál síce v tesnej blízkosti, ale mimo tohto areálu.</p> <p>V Smolníku je tento dom identifikovaný ako dom posledného „waldburgera“ (banského podnikateľa) Ignáca Fritscha. Suterény domu sú pozdnestredovekého pôvodu. Prízemie je renesančné s valenými klenbami s protistojnými výsečami, spojené s pivnicami dnes už nefunkčným dreveným točitým schodiskom. V tejto stavebnej fáze k domu patrila aj hospodárska budova vzadu na parcele, neznámeho určenia, ale je to objekt s renesančnými klenbami a fošňovou dlážkou. V druhej polovici 18. storočia dom prestavali v duchu tereziánskeho neskorého baroka. Nadstavali poschodie zaklenuté korýtkovými klenbami. Na poschodí vznikol byt s reprezentačnou ústrednou halou s bohatým interiérovým vybavením, zvyšky ktorého sa v podobe vstavaného nábytku zachovali dodnes. Dom dostal reprezentatívnu fasádu s kvalitným štukovým tvaroslovím, ktoré sa taktiež zachovalo napriek tomu, že územie bolo novými výkladmi v 2. polovici 20. storočia čiastočne znehodnotený. Dom mal po barokovej prestavbe manzardovú strechu s murovanými štípmi. Po požiari v roku 1905 dom dostal novú sedlovú strechu. V súčasnosti je dom napriek svojim výrazným pamiatkovým hodnotám nevyužívaný a chátra. Zasluguje si však pietnu obnovu s reštaurovaním tvaroslovia fasád i všetkých zachovaných interiérových prvkov. Zasluguje si tiež niešť odkaz na svojho majiteľa, ktorého náhrobok sa nachádza na miestnom cintoríne.</p>

č. na mape	Názov NKP č. ÚZPF adresa, parc.č.	Fotografia aktuálneho stavu Fotografia historická	Popis pamiatkových hodnôt národnej kultúrnej pamiatky
3.	KOSTOL r.k.sv.Kataríny Č. ÚZPF 706/1 Námestie č. 2 Č. parc. 6		<p>Prestavba kostola do dnešnej podoby sa datuje do roku 1801, ale jeho pôvod je oveľa starší. Z prameňov vieme, že v meste stál kostol už v roku 1339. Počas lúpežných nájazdov, ktoré voči Smolníku viedli najmä Bubekovci, bol viackrát vypálený. V rokoch 1521 a 1646 kostol prestavovali. V roku 1800 ho zničil veľký požiar, a už o rok neskôr stál súčasný kostol, ktorý postavili v neskorobarokovom slohu s neskoršou klasicistickou úpravou. V roku 1905 postihol Smolník ďalší veľký požiar, pri ktorom zhorela strecha kostola.</p> <p>Kostol je trojloďová stavba s úzkymi bočnými loďami a plytkou, segmentovo ukončenou svätyňou. Po obidvoch stranách svätyne sú pristavané sakristie, na západnej strane lode je predstavaná veža. Interiér s obiehajúcou emporou je zaklenutý plackovými klenbami. Kostol má historickú hodnotu ako doklad histórie vzniku, osídlenia a hospodárskeho rozvoja mesta Smolník. Spoločenská hodnota pamiatky vyplýva z dosiaľ zachovanej pôvodnej funkcie sakrálneho objektu, ktorej by mala slúžiť aj v budúcnosti. Pamiatka má i krajinnú a urbanistickú hodnotu, je situovaná ako solitér v strede mesta, čím tvorí významný urbanistický orientačný bod.</p> <p>Keďže ide o miesto, kde stál stredoveký sakrálny objekt, v jeho okolí sa s veľkou pravdepodobnosťou nachádza zaniknutý cintorín. Preto sú predmetom ochrany aj všetky hnutelné a nehnuteľné nálezy pod terénom v blízkom okolí kostola, ktoré tvorilo súčasť jeho areálu. Rovnako možno predpokladať v interiéri existenciu hrobov. Kostol má aj kryptu, v ktorej sú pochovaní významní obyvatelia mesta. Objekt je v svojom terajšom vyznení predstaviteľom barokovo-klasicistickej sakrálnej architektúry, slúžiacej pre potreby miestnej komunity.</p>

č. na mape	Názov NKP č. ÚZPF adresa, parc.č.	Fotografia aktuálneho stavu Fotografia historická	Popis pamiatkových hodnôt národnej kultúrnej pamiatky
4.	ZVONICA Č. ÚZPF 706/2 Č. parc. 7		<p>Zvonica je situovaná ako samostatne stojacia stavba v svahu južne od kostola. Pochádza pravdepodobne z doby rozsiahlej barokovej prestavby kostola a jeho areálu z 1646 pod vedením staviteľa Erharta Burgerdta (zo Spišskej Novej Vsi). Môže byť aj pozostatkom ohrady areálu stredovekého kostola. Jej vznik a vývoj bude možné potvrdiť až pamiatkovým výskumom.</p> <p>Zvonica je masívna nízka veža na štvorcovom pôdoryse s barokovou stiahnutou cibulovitou strechou. Vnútri je jednopriestorová, delená len drevenou koňštrukciou zvonovej stolice. Jej súčasný výraz je barokovo-klasicistický. S kostolom tvorí jeden kompozičný celok.</p>
5.	KOSTOL ev.a.v. Č. ÚZPF 707/1 Banská č. 326 Č. parc. 386	 	<p>Evanjelický kostol stojí na okraji sídla, za východnou frontou zástavby námestia. Parcela je výrazne svahovitá so stúpaním juho-východným smerom. Na západnej strane od kostola stojí na samostatnom ohradenom pozemku kovová koňštrukcia zvonice so zvonmi z roku 1938.</p> <p>Reformácia cirkvi sa začala na Spiši šíriť už v prvej polovici 16. storočia a nachádzala odozvu najmä medzi nemeckými usadlíkmi. Vlastný kostol si evanjelici postavili v roku 1787. Postavili ho v neskorobarokovom slohu. Išlo o striedmo riešenú architektúru s rovnými stropmi. Dnešný interiér kostola je zo začiatku 20. storočia. V auguste v roku 1905 totiž Smolník zasiahol požiar, pri ktorom kostol vyhorel.</p> <p>Kostol je tolerančná klasicistická stavba typu sieňových protestantských chrámov na obdĺžnikovom pôdoryse s pentagonálnym presbytériom. Bez veže. Obdĺžniková loď kostola i presbytérium majú rovný strop. Na severozápadnej strane lode je organová empóra na liatinových pilieroch s okrúhlym prierezom, nesená traverzovou koňštrukciou. Na východnej strane je pristavaná ku presbytériu sakristia, tiež s rovným stropom. V jej západnom kúte sú drevené schodíky na kazateľnicu.</p> <p>Kostol sa vzhľadom na svoje situovanie v pohľadoch na mesto ani v pohľadoch v interiéri sídla neuplatňuje.</p>

č. na mape	Názov NKP č. ÚZPF adresa, parc.č.	Fotografia aktuálneho stavu Fotografia historická	Popis pamiatkových hodnôt národnej kultúrnej pamiatky
6.	<p>SÚSOŠIE NA STĹPE sv.Trojica</p> <p>č. ÚZPF 709/1</p> <p>Námestie Č. parc. 3</p>	 	<p>Trojichý stĺp z roku 1742 je situovaný pred historickou radnicou (postavená bola v r. 1721, Je umelecko-architektonickým ťažiskom severnej terasy námestia, ktoré má značne svahovitý charakter. Autor nie je známy.</p> <p>Táto sakrálna uličná plastika je tvorená trojstupňovým štvorbokým nástupným schodiskom. V strede plochy je situovaný štvorboký podstavec, zopnutý v jednotlivých rohoch na diagonálnej osi vztýčenými volutami. Jeho horná plocha je ohraničená silne vyčnievajúcou profilovanou zalamovanou platňou. Na nej spočíva menší piedestál s profilovanými horizontálnymi rímsami. Z neho vyrastá vysoký stĺp s hladkým driekom na statickej pätkke, ukončený vo vrchole kompozitnou hlaviceou. Na nej spočíva súsošie Najsvätejšej trojice: Boha - otca a Krista - syna. Plastickú kompozíciu umocňuje kovová svätožiara s holubicou v popredí, predstavujúca tretiu božskú osobu - Ducha svätého. Najbližšie okolie stĺpa je vymedzené kovanými reťazami upevnenými do osembokých kamenných stĺpikov.</p> <p>Po reštaurovaní v rokoch 1984-85 bola pôvodná sochárska výzdoba nahradená kópiami. Originály sú v podveží Kostola sv. Kataríny. Trojichý stĺp v Smolníku možno zaradiť medzi hodnotné barokové sochárske dielo na Slovensku. Súsošie sv. trojice reprezentuje barokovú sakrálnu architektúru regiónu, ktorého tvorca vychádzal z poznatkov domácej produkcie. V Smolníku je doložená činnosť Hartmanovej dielne, autorstvo tohto súsošia jej však môže byť prisúdené až na základe analógie v rámci prípadného výskumu tvorby tejto sochárskej dielne.</p> <p>Dielo od doby vzniku určilo charakter architektonického a urbanistického riešenia námestia a v neposlednej rade je i nositeľom historických a kultúrno-spoločenských hodnôt sídla. Urbanistické, architektonické, výtvarné, kultúrno-historické a pamiatkové hodnoty tohto diela si zaslúžia primeranú a dôstojnú prezentáciu.</p>

č. na mape	Názov NKP č. ÚZPF adresa, parc.č.	Fotografia aktuálneho stavu Fotografia historická	Popis pamiatkových hodnôt národnej kultúrnej pamiatky
7.	DOM ĽUDOVÝ zrubový Č. ÚZPF 10844/1 Súp. č. 441 Č. parc. 1096		<p>Tradičný ľudový banický dom spišského typu s vysokou sedlovou strechu a podlomenicou. Ide o jednu z mála zachovaných drevených zrubových stavieb v sídle. Dom si aj po obnove zachoval svoje charakteristické hodnotné prvky, drobné okenné otvory vrátane dvojkrídlových von otváraných výplní. Dom je hladko omietnutý, na streche sa zachoval tradičný vikier na vyhadzovanie sena. Je to jediný reprezentant chránenej ľudovej architektúry v PZ.</p>
8.	TOVÁREŇ tabaková Č. ÚZPF 11882/1 Námestie 167 Č. parc.88/10	 	<p>Budova bývalého Vrchného inšpektorského úradu v Smolníku, ktorý predstavoval banský úrad pre celú spišsko-gemerskú banskú oblasť už od konca 17. storočia. Po roku 1871 adaptovaná pre potreby tabakovej továrne a neskôr nadstavaná o jedno podlažie. Trojpodlažná klasicistická dvojtraktová budova na pôdoryse E, na severnej strane s tromi dvorovými krídlami, z ktorých stredné je kratšie. Postavená je do svahu, vzhľadom k čomu je z južnej, čelnej strany trojpodlažná a zo severnej, dvorovej strany štvorpodlažná. V strednom krídle postavenom na spôsob rizalitu je umiestnené schodisko. Na prízemí sú zachované neskorostredoveké valené klenby s lomenými výsečami, po vzniku továrne nadstavané priestory 3. a 4. NP majú rovné stropy podopreté konštrukciou z oceľových nosníkov na liatinových stĺpoch s dekoratívnymi hlavicami. Podlažia vzájomne prepája centrálné schodisko, vedúce do chodby.</p> <p>Skoro intaktne zachovaná novoklasicistická budova továrne je významným dokumentom rozvoja priemyselnej výroby v hornatej oblasti Slovenska od stredoveku silne poznamenanej banskou činnosťou. Je dokladom snahy zabezpečiť zamestnanosť pre miestnych obyvateľov aj po útlme až zániku baníctva a hutníctva. Je tiež významným mestotvorným prvkom dominujúcim v urbanizme pôvodne stredovekého námestia. Zachovaný a udržiavaný objekt s autentickými konštrukciami z obdobia 2. polovice 19. stor. má v rámci industriálnej architektúry Slovenska svoje nezastupiteľné miesto.</p>

č. na mape	Názov NKP č. ÚZPF adresa, parc.č.	Fotografia aktuálneho stavu Fotografia historická	Popis pamiatkových hodnôt národnej kultúrnej pamiatky
9.	SKLAD tabaku Č. ÚZPF 11882/2 Č. súp. 584 Č. parc. 88/11		<p>Bloková jednotraktová stavba na obdĺžnikovom pôdoryse stavaná do svahu, z južnej strany trojpodlažná, zo severnej strany štvorpodlažná, pričom prvé podlažie na južnej strane je polozapusteným suterénom. Jednotlivé podlažia v interiéri sú prepojené centrálnym dreveným dvojramenným schodiskom. Priestory sú členené po dĺžke dvomi radmi liatinových stĺpov s oceľovými nosníkmi podopierajúcimi stropy. Na treťom podlaží stĺpy nahradili drevené stojky so šikmými vzperami a väzníkmi podopierajúcimi trámový strop s miernym spádom so strán. Objekt skladu tabaku je neoddeliteľnou súčasťou areálu tabakovej továrne, ktorý vznikol po prestavbe a zmene funkcie pôvodnej budovy Kammerhofu. Objekt má hodnotu architektonicko-historickú, ako súčasť uceleného areálu tabakovej továrne z 2. polovice 19. storočia. Umelecko-historické pamiatkové hodnoty predstavujú architektonické a remeselné detaily i zachované technické riešenia charakteristické pre industriálnu architektúru.</p> <p>Objekt má urbanistickú hodnotu v rámci areálu továrne, kde medzi ním a budovou továrne bol prietor, ktorý sa využíval na verejné podujatia v meste. Je dokladom použitia liatinových konštrukcií, reprezentujúcich súdobý stavebný vývoj druhej polovice 19. storočia.</p>
10.	DOM BYTOVÝ schodiskový, solitér Č. ÚZPF 11882/3 Č. súp. 578 Č. parc. 88/9		<p>Objekt postavili pri obnove fabriky po požiari v roku 1905. Budovu bola postavili na mieste zničenej kaplnky sv. Ducha. Objekt svojím výrazom prispôbili vzhľadu vedľa stojacej továrne, a tak fasády dostali klasicizujúci výraz s horizontálnym akcentom pomocou ríms, sokla a plytkou pásovou bosážou na všetkých podlažiach. Je to bloková dvojtraktová stavba na obdĺžnikovom pôdoryse s vystupujúcim rizalitom schodiska na severnej fasáde a s pristavaným jednotraktovým krídlom na západnom okraji parcely. Typologicky ide o schodiskový bytový dom so štyrmi bytmi, s pristavanou administratívnou časťou. Obytný objekt je súčasťou areálu tabakovej továrne, kde slúžil pre bývanie vedenia továrne, pričom súčasťou objektu bola stolárska dielňa na prízemí, prepojená pôvodne so stolárskym skladiškom na mieste dnešnej dvorovej prístavby.</p>

č. na mape	Názov NKP č. ÚZPF adresa, parc.č.	Fotografia aktuálneho stavu Fotografia historická	Popis pamiatkových hodnôt národnej kultúrnej pamiatky
11.	KAPLNKA PRÍCESTNÁ Sv.Jána Nep Č. ÚZPF 710/1 Č. parc. 120		<p>Kaplnka sv. Jána Nepomuckého stojí mimo územie pamiatkovej zóny, na východnom okraji obce, v zelenom páske s odvodňovacím rigolom. Túto barokovú kaplnku postavili v roku 1726. V štíte je osadená kovová nápisová doska s nečitateľným textom. Podľa infomácie od vlastníka nápis znie "IN TESARAMCVLTVS MORTISATHLETÆET SACERDOTIS JOANNIS RESTAVRATA" ostatnou opravou prešiel objekt v roku 2012. Kaplnku postavili ako murovanú stavbu na šesťuholníkovom pôdoryse. Na čelnej dlhšej strane je otvorený výklenok pre sochu s polkruhovým ukončením, zaklenutý konchou. Oblúk výklenka je rámovaný profilovanou šambránou. V klenáku vo vrchole šambrány je datovanie postavenia kaplnky a banícky znak. Výklenok je od cesty uzavretý kovanou mrežou. Na štyroch nárožiach, po stranách výklenku sú stĺpy, nesúce zalamanú korunnú rímsu a volútový štít. V ústrednej nike je na podstavci umiestnená kamenná socha svätého Jána Nepomuckého. Súsošie predstavuje dielo kvalitnej sochárskej produkcie a je chránené individuálne ako hnutelná kultúrna pamiatka. Za prečnievajúcim volútovým štítom je ihlancová strecha pokrytá plechom. Vo vrchole štítu je osadený kovaný dvojkriž . Kaplnka sa zachovala vo svojom pôvodnom výraze, bez prestavieb.</p>
12.	Jazero mieru Smolnícky tajch Č. ÚZPF 2373/1 Parc. č. 2030/1		<p>V smolníckom rudnom revíri sa ako zdroj energie a v technologicko-výrobných banských procesoch po stáročia využívali povrchové vody. V čase vrcholného rozkvetu ťažby a výroby medi v 18. storočí nedostatok energetických zdrojov spôsobil, že erár prikročil k výstavbe najvýznamnejších vodných diel. Pod dedinou Úhorná dal vybudovať umelú vodnú nádrž, účelom ktorej bolo zachytiť zrážkovú vodu a z vyššie položených horských prameňov. Jej výstavbu po necelých troch rokoch ukončili v roku 1768. Priehradné teleso vybudovali z hlinito-ílovitých zemín, pričom návodnú stranu opatril kamennou dlažbou na sucho o hrúbke cca 30 cm. Súčasne s výstavbou priehrady bol vybudovaný kanál, vydláždený lomovým kameňom a vyrazená Nižná vodná štôľňa, o celkovej dĺžke 4 502 siah (1 siaha – 1,896 m).</p>